

SPOŁECZNA OPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU I GMIN – NOWY MODEL ROZWOJU

Czy etyka biznesu i etyka samorządowa się opłaca?

Prof. UG dr hab. Przemysław Kulawczuk, Gdańsk
Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem
Prywatnym, Warszawa

SPOŁECZNA OPOWIEDZIALNOŚĆ – NOWY MODEL ROZWOJU

„Społeczna Odpowiedzialność Biznesu jest koncepcją, w ramach której przedsiębiorstwa łączą zaangażowanie na rzecz kwestii społecznych i środowiskowych w ramach działalności gospodarczej oraz w ramach relacji z interesariuszami na zasadach dobrowolności”

Komisja Europejska 2001

Dotychczasowe badania zagraniczne...

ostatnie...

- Institute of Business Ethics
- De Paul University
- Harvard University

Polskie badanie 2006-2007. IPED

Porównanie wyników ekonomicznych grupy CSR (przedsiębiorstwa certyfikowane jako „Przedsiębiorstwa Fair Play”) i średnich wyników grup porównawczych z GUS, (przedsiębiorstw nie certyfikowanych jako PFP)

Polskie badanie 2006-2007 IPED

[Kulawczuk, Bąk, Szcześniak i inni]

- Populacje zbudowane na podstawie identyczności branży szczegółowej i podobieństwa liczby pracujących ($\pm 50\%$ od wielkości CSR)
- Porównanie par CSR - GUS
- Porównanie wyników wskaźnikowych w zakresie cech uważanych za ważne
- Badanie typu quasi – eksperyment

Wyniki 1.

RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA GUS	GRUPA CSR
PRZYCHODOWOŚĆ PRACY		
Przychody ze sprzedaży na 1 pracownika – liczba przewag w parach (147 par)	89	58
Przychody ze sprzedaży na 1 pracownika – wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (147 par)	100	151,0
Przychody ze sprzedaży na 1 pracownika – wynik średni porównania par po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100)(137 par)	100	107,3
Przychody ze sprzedaży na 1 pracownika – wynik średni porównania par po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100)(127 par)	100	98,0

Wyniki 2.

RENTOWNOŚĆ PRACY

RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA GUS	GRUPA CSR
Zysk brutto na 1 pracownika – liczba przewag w parach (146 par)	84	62
Zysk brutto na 1 pracownika – wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (146 par)	100	446,8
Zysk brutto na 1 pracownika – wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (136 par)	100	169,2
Zysk brutto na 1 pracownika – wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (126 par)	100	140,1

Wyniki 3.

RENTOWNOŚĆ SPRZEDAŻY

RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA KONTROLNA (GUS)	GRUPA CSR
Zysk na jednostkę przychodów ze sprzedaży – liczba przewag w parach (146 par)	75	71
Zysk na jednostkę przychodów ze sprzedaży - wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (146 par)	100	153,5
Zysk na jednostkę przychodów ze sprzedaży - wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (136 par)	100	131,2
Zysk na jednostkę przychodów ze sprzedaży - wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (126 par)	100	121,5

Wyniki 4.

Rentowność majątku trwałego

RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA KONTROLNA (GUS)	GRUPA CSR
Zysk na jednostkę majątku trwałego - liczba przewag w parach (145 par)	64	81
Zysk na jednostkę majątku trwałego - wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (145 par)	100	564,5
Zysk na jednostkę majątku trwałego - wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (135 par)	100	254,4
Zysk na jednostkę majątku trwałego - wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (125 par)	100	214,8

Wyniki 5.

TECHNICZNE UZBROJENIE PRACY		
RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA KONTROLNA (GUS)	GRUPA CSR
Majątek trwały na 1 pracownika - liczba przewag w parach (146 par)	101	45
Majątek trwały na 1 pracownika - wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (146 par)	100	126,1
Majątek trwały na 1 pracownika - wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (136 par)	100	101,8
Majątek trwały na 1 pracownika - wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (126 par)	100	92,5

Wyniki 6.

PŁYNNOŚĆ FINANSOWA		
RODZAJ ANALIZOWANEJ ZMIENNEJ	GRUPA KONTROLNA (GUS)	GRUPA CSR
Wskaźnik płynności bieżącej - liczba przewag w parach (145par)	36	109
Wskaźnik płynności bieżącej - wynik średni	1,16	2,13
Wskaźnik płynności bieżącej - wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (145 par)	100	219,8
Wskaźnik płynności bieżącej - wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (135 par)	100	184,0
Wskaźnik płynności bieżącej - wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (125 par)	100	172,9

Wynagrodzenia pracowników 2005

RODZAJ ZMIENNEJ	GRUPA KONTROLNA (GUS)	GRUPA CSR
WYNAGRODZENIA JAKO PODSTAWA DOCHODÓW PRACOWNICZYCH		
Wynagrodzenia brutto na 1 pracownika – liczba przewag w parach (147 par)	59	88
Wynagrodzenia brutto na 1 pracownika – wynik średni w złotych miesięcznie	2276	2834
Wynagrodzenia brutto na 1 pracownika – wynik średni porównania par (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (147 par)	100	139,4
Wynagrodzenia brutto na 1 pracownika – wynik średni po odjęciu 5 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (137 par)	100	128,6
Wynagrodzenia brutto na 1 pracownika – wynik średni po odjęciu 10 skrajnych par z góry i dołu (wynik dla każdej jednostki z grupy GUS = 100) (127 par)	100	124,2

Wnioski końcowe - firmy 1

- Jednostki CSR Posiadają znacznie wyższą preferencję płynności bieżącej. Mają środki na terminowe regulowanie płatności.
- Jednostki CSR Oszczędnie wykorzystują majątek trwały, który jest wielokrotnie bardziej rentowny niż w typowych przedsiębiorstwach.
- Jednostki CSR Znacznie lepiej wykorzystują kapitał ludzki, który ponadto jest znacząco bardziej rentowny.

Wnioski końcowe – firmy 2.

- Chociaż przychody ze sprzedaży są średnio rzecz biorąc nieco niższe w grupie CSR to jednak charakteryzuje się ona nieco wyższą rentownością sprzedaży niż grupa GUS.
- Grupa CSR więcej inwestuje w kapitał ludzki co obrazuje wyższy poziom wynagrodzeń.
- W istocie rzeczy model zarządzania opartego na CSR to inny model zarządzania niż typowy. Oparty jest on na znacznie większym wykorzystaniu kapitału ludzkiego a nie dóbr kapitałowych jak ma to miejsce w modelu tradycyjnym.

Badanie porównawcze GFP-K1-K2 2008

- Badanie posiadało charakter eksperymentu
- Porównano wyniki w zakresie przyciągania inwestycji w 3 grupach: grupie objętej certyfikacją inwestycyjno-etyczną i dwóch grup kontrolnych
- Grupy kontrolne dobrano według zasady identyczności typu gminy i podobieństwa liczby mieszkańców
- Również w miarę możliwości dobierano gminy blisko położone
- Oparto się na danych GUS dla NUTS-4

Teza badania...

Istnieją współzależności pomiędzy posiadaniem certyfikacji GFP - CLI a osiąganiem lepszych wyników w zakresie przyciągania inwestycji. Posiadanie certyfikacji inwestycyjno – etycznej sprzyja osiąganiu lepszych wyników w zakresie przyciągania inwestycji.

Aktywność inwestycyjna

WSKAŹNIKI AKTYWNOŚCI INWESTYCYJNEJ	GFP-CLI	K 1	K 2
Średnia wartość w PLN wskaźnika WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH Z BUDŻETU GMINY na 1 mieszkańca	599,0502	469,8863	416,7226
Średnia wartość WSKAŹNIKA OBJĘCIA PLANAMI ZAGOSPODAROWNIA PRZESTRZNEGO W %	28,11603	25,24134	27,12896
Średnia wartość WSKAŹNIKA NOWYCH MIESZKAŃ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	2,122021	1,549982	1,377677
Średnia wartość WSKAŹNIKA NOWEJ KUBATURY MIESZKANIOWEJ w m³ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	1693,339	1252,389	1102,797
Średnia wartość WSKAŹNIKA KUBATURY NIEMIESZKALNEJ w m³ NA 1000 MIESZKAŃCÓW	2752,656	1410,47	1187,066

Efektywność gospodarowania

WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA	GFP-CLI	K 1	K 2
Średnia wartość WSKAŹNIKA LICZBY PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW	87,11739	84,41566	80,7961
Średnia Wartość WSKAŹNIKA DOCHODÓW BUDŻETU GMINY NA 1 MIESZKAŃCA	2438,295	2172,061	2102,996
Średnia wartość WSKAŹNIKA WYDATKÓW BUDŻETU GMINY NA 1 MIESZKAŃCA	2497,565	2249,068	2176,747
Średnia wartość WSKAŹNIKA UDZIAŁU WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH W BUDŻECIE GMINY W %	20,50947	19,31679	17,85486

Ochrona środowiska

WSKAŹNIKI OCHRONY ŚRODOWISKA	GFP-CLI	K 1	K 2
Średnia wartość w % WSKAŹNIKA NALPEJSZEJ JAKOŚCI OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW W %	51,91271	49,58276	43,61857
Średnia wartość WSKAŹNIKA NAKŁADÓW NA GOSPODARKE WODNA w zł NA 1 MIESKZAŃCA	54,43674	47,13504	45,5633
Średnia wartość WSKAŹNIKA NAKŁADÓW NA GOSPODARKE ŚCIEKOWĄ w zł NA 1 MIESZKAŃCA	150,3801	135,1309	91,28941
Średnia wartość WSKAŹNIKA NAKŁADÓW NA GOSPODARKE ODPADAMI W ZŁ NA 1 MIESZKAŃCA	34,05086	9,197768	9,91871

Wnioski z badań 1

- Gminy z grupy GFP posiadały podobny dostęp do infrastruktury jak gminy z grup kontrolnych K1 i K2. Dostęp do infrastruktury nie różnicował grupy GFP i obu grup kontrolnych.
- Analiza średnich i wyników par porównawczych wykazała, że aktywność inwestycyjna gmin z grupy GFP jest zdecydowanie wyższa niż z obu grup porównawczych i to pomimo podobnego dostępu do infrastruktury.
- Nieznacznej przewadze w zakresie dostępu do infrastruktury towarzyszy w tych gminach znacząca przewaga w aktywności inwestycyjnej.
- Dotyczy to zarówno budownictwa mieszkaniowego, jak i budynków niemieszkalnych.
- Przewaga jednostek grupy GFP w zakresie nowo oddawanej kubatury niemieszkalnej jest bardzo duża.

Wnioski z badań gmin

- Nie towarzyszy temu istotnie wyższy poziom wynagrodzeń.
- Jednostki z grupy GFP charakteryzują się nieco większą przedsiębiorczością, znacząco wyższymi dochodami i wydatkami budżetowymi na 1 mieszkańca oraz istotnie większym udziałem wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych ogółem niż jednostki z grup kontrolnych. Różnice te są istotne.
- Gminy z grupy GFP osiągają lepsze wyniki w zakresie ochrony środowiska niż jednostki z grup kontrolnych. Świadczy to o ich znacząco wyższej odpowiedzialności za środowisko.

Wnioski kluczowe

- Zarówno gminy jak i przedsiębiorstwa Fair Play osiągają lepsze wyniki ekonomiczne w swoim rozwoju niż nie poddające się certyfikacji
- Polityka gospodarcza oparta na społecznej odpowiedzialności daje lepsze szanse na rozwój i standard życia mieszkańców i pracowników
- W polskich warunkach istnieją wyraźne współzależności pomiędzy prowadzeniem polityki w zakresie społecznej odpowiedzialności w gminach i firmach a osiąganiem wyższego tempa rozwoju

Dziękuję bardzo!

Przemysław Kulawczuk
pk1@post.pl